

مرکز مدیریت حوزه‌های علمیه
معاونت آموزش
اداره امتحانات کتبی

بسمه تعالی

امتحانات پایان سال - خرداد ۱۳۸۹

پاسفنامه مدارس قم

پایه :	۵	موضوع :	فقه ۳
تاریخ :	۸۹/۳/۲۰	ساعت :	۱۸

نام کتاب: شرح لمعه، از ابتدای الفصل العاشر (نقد و نسیه) تا کتاب الاجاره

یک سؤال تشریحی اختیاری است، در صورت پاسخ به همه به سؤال آفر نمره داده نمی‌شود - تستی ۱ و تشریحی ۲ نمره دارد

تستی:

- لو قال المالك هو وديعة وقال الممسك هو رهن، حلف أ ۳۵۸ (ع: ۱ د: ۳)
 أ. المالك ☒
 ب. الممسك ☐
 ج. كلّ منهما على نفی قول الآخر ☐
 د. كلّ منهما على إثبات قوله ☐
- شرط الكفالة رضی أ ۳۶۸/۲۰ (ع: ۱ د: ۲)
 أ. الكفيل والمكفول له دون المكفول ☒
 ب. الكفيل والمكفول دون المكفول له ☐
 ج. المكفول والمكفول له دون الكفيل ☐
 د. الكفيل والمكفول و المكفول له ☐
- كدام گزینه غلط است؟ د ۳۹۳-۴ (ع: ۱ د: ۳)
 أ. يصحّ التقايل في المزارعة ☐
 ب. لا تبطل المزارعة بموت المالك ولا بموت العامل ☐
 ج. لو انقطع الماء في أثناء المدة يتخيرّ العامل (في المزارعة) ☐
 د. لو اختلفا في الحصّة حلف مالك الأرض مطلقاً (في المزارعة) ☒
- كدام گزینه غلط است؟ د ۳۴۱ (ع: ۱ د: ۳)
 أ. الإقالة فسخ وإن وقعت بلفظ الإقالة ☐
 ب. لا يثبت بالإقالة شفعة ☐
 ج. لا يسقط بالإقالة أجره الدّال على البيع ☐
 د. تصحّ الإقالة بزيادة في الثمن ☒

تشریحی:

* لو اختلفا في تعيين المبيع يتحالفان. ۳۳۹ (ع: ۲ د: ۳)

- أ. ضابطه تحالف را بر فرع فوق تطبیق کنید. ب. محتوای حلف هریک از بایع و مشتری را بیان کنید.
 أ. ضابط التحالف ادعاء كلّ واحد ما ينفيه الآخر وفي الفرع المذكور يدعى كلّ من البائع والمشتري ما ينفيه الآخر (بحيث لم يتفقا على أمر ويختلفا فيما زاد).
 ب. فيحلف كلّ واحد منهما يميناً واحدة على نفی ما يدّعيه الآخر.

- أ. «ضمان بالمعنى الأعم» شامل چه مواردی می‌شود؟ ب. «ضمان بالمعنى الأخص» را تعریف کنید. ۳۶۲ (ع: ۱ د: ۲)
 أ. الضمان بالمعنى الأعمّ يشمل الضمان بالمعنى الأخصّ والحوالة والكفالة.
 ب. الضمان بالمعنى الأخصّ هو التعهّد بالمال من البرىء من مال مماثل لما ضمنه للمضمون عنه.

* وتبطل الوديعة بموت كلّ منهما فتبقى أمانة. ۳۸۵/۱۷ (ع: ۲ د: ۳)

- أ. امانت در فرع فوق، امانت شرعی است یا مالکی؟ چرا؟ ب. ثمره شرعی بودن یا مالکی بودن امانت در فرع فوق چیست؟
 أ. أمانة شرعية لبطلان إذن المالك بموته.
 ب. ومن حكم الأمانة الشرعية وجوب المبادرة إلى ردّها وإن لم يبطلها المالك.

* إذا لم يكن العامل في المساقات عالماً بفساد العقد ولم يكن الفساد بشرط عدم الحصّة للعامل فالثمرة...

۴. در فرع مذکور سهم هریک از مالک و عامل را با ذکر دلیل بنویسید. ۳۹۷/۹ (ع: ۲: د: ۲)

وکلما فسد العقد فالثمرة للمالك لأنها تابعة لأصلها وعليه أجره مثل العامل لأنه لم يتبرّع بعمله ولم يحصل له العوض المشروط فيرجع إلى الأجرة.

* (لا يكون طلب الصلح إقراراً) ونبّه به على خلاف بعض العامة الذهاب إلى عدم صحته مع الإنكار حيث فرع عليه أن طلبه إقرار لأنّ إطلاقه ينصرف إلى

الصحيح وإنّما يصحّ مع الإقرار فيكون مستلزماً له. ۳۷۲/۲۰ (ع: ۱: د: ۲)

۵. أ. چرا طلب صلح، اقرار نیست؟ ب. نظر بعض عامه را در مسأله فوق همراه با دلیل آنها توضیح دهید.

أ. لصحة الصلح مع الإقرار والإنكار.

ب. عامه طلب صلح را اقرار می‌دانند چرا که اطلاق صلح منصرف به صلح صحیح است و صحیح هم با اقرار صحیح است.

۶. نظر مشهور درباره «اشتراط لزوم» «اشتراط الأجل» در مضاربه را به همراه دلیل بنویسید. ۲/۴۶۴

اشتراط لزوم مبطل عقد است؛ زیرا با مقتضای عقد مضاربه که یک عقد جایز است منافات دارد (زمانی که شرط عقد مضاربه که جایز بودن است، فاسد باشد، به تبع آن خود عقد نیز فاسد است).

اشتراط اجل صحیح است؛ زیرا منافاتی با مقتضای عقد مضاربه ندارد؛ چون بازگشت آن به تقیید تصرف به زمان خاصی است، نه مطلق ممنوعیت تصرف.

* وسبب الشركة قد يكون إرثاً وعقداً وحيازةً دفعةً ومزجاً لا يتميز والشركة قد تكون عيناً ومنفعةً وحقاً.

۷. برای هریک از اقسام حيازت مثالی بنزید. ب. برای شرکت در حق مثالی بنزید.

أ. حيازةً دفعی: مثلاً چند نفر با هم توری را انداخته و ماهی بگیرند. ۲. حيازةً مزجی: مثلاً چند نفر اموال خود را چنان مخلوط کنند که قابل تمییز نباشد. ب. شرکت در حق مثل اشتراك در حق شفعه و خيار.

* لا يلزم اشتراط الأجل في الدين. ۳۴۲/۱۰ (ع: ۲: د: ۳)

۸. فرع مذکور را با ذکر دلیل آن بیان کنید.

لا يلزم ما اشترط في الدين من الأجل - الحاقاً لشرطه بجزئه فحيث أن الدين من العقود الجائزة فما اشترط فيه يكون جائزاً الحاقاً للشرط بالجزء.

(لا يجب الوفاء بما اشترط في عقد الدين من الأجل).

* وتخصيص الرهن بالدين إمّا مبنيّ على عدم جواز الرهن على غيره وإن كان مضموناً كالغصب لكن فيه أن المصنف قائل بجواز الرهن عليه وعلى ما

يمكن تطرّق ضمانه كالمبيع وثمنه لاحتمال فساد البيع باستحقاقهما ونقصان قدرهما. ۳۴۸

۹. با توجه به عبارت مبنای تخصیص رهن به دین و اشکال بر آن را توضیح دهید.

در تعریف رهن گفته شده «وثيقة للدين» که اختصاص رهن به دین را می‌فهماند و مبنای آن عدم جواز رهن بر غیر دین است مثل رهن بر مبيع یا ثمن شخصی یا مال مغضوب. و اشکال آن این است که مصنف چنین تخصیصی را قبول ندارد بلکه رهن بر هر چیزی که قابلیت ضمان دارد مثل مبيع و ثمن و ... را قبول دارد.